

Öğrencilerin İletişim Kaygısı, Muziplik/Takılma ile Okul Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

The review of the Relationships between Communication Apprehension, Teasing/Kidding and the School Achievement Among the Students

Veysel ÇAKMAK, Yrd. Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, E-posta: veyselcakmakk@gmail.com
Ercan AKTAN, Öğr. Gör., Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, E-posta: ercan_aktan@hotmail.com

Anahtar Kelimeler:

İletişim Kaygısı,
Muziplik/Takılma,
Okul Başarısı.

Öz

Toplulukta, kişilerarasında ve resmi ortamlar gibi farklı yerlerde bazı bireyler rahatlıkla iletişim kurmasına rağmen bazıları da endişe duymaktadırlar. Çoğunlukla iletişim esnasında kaygı çekmeyenler zaman zaman muziplik de yapmaktadırlar. Muziplik şaka aracılığıyla insanlara takılmaktır. Muzipliğin yapıcı ve yıkıcı boyutu bulunmaktadır. Yapıcı muziplik, sevecenlik ve şakalaşma şeklidir. Yıkıcı olan ise alay etme, agresif ve düşmanca tutum sergilemektir.

Bu çalışmada öğrencilerin iletişim kaygısı ve muziplik/takılma davranışları ile onların okul başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Veri toplamak için küme örnekleme yöntemi seçilmiştir. Elde edilen bilgiler SPSS programında analiz edilerek yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, iletişim kaygısı ve okul başarısı arasında güçlü bir ilişkinin olmadığı; aynı zamanda muziplik/takılma ve okul başarısı arasında da güçlü bir ilişkinin olmadığı sonucu elde edilmiştir.

Keywords:

Communication
Apprehension,
Teasing, School
Success.

Abstract

Although some individuals easily get in touch in different places such as the society, among the people and official environments, some other people feel anxious. Concurrently, some individuals establish good communication or have the anxiety about the communication while some others lark around. Mostly, the individuals who don't suffer from anxiety during communication have a lark from time to time. Teasing is kidding to other people through jokes. It has constructive and destructive dimensions. The constructive teasing means tenderness and bantering. The destructive one is mocking and behaving in an aggressive and antagonistic manner.

In this study, it was aimed to analyze the relationships between communication anxiety among the students and the attitudes of teasing/kidding and their school achievement. In order to collect data, cluster sample method was employed.

The obtained data was analyzed through using SPSS software. As a result of the conducted analysis the relationships between the communication anxiety and school achievement weren't strong and there wasn't a strong relationship between teasing/kidding and the school achievement.

*: Çalışma 07-08 Mayıs 2015 tarihinde Erzurum'da düzenlenen Uluslararası Oyun ve Oyuncak Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Sosyal bir varlık olan insan, günlük hayatın rutin eylemlerinden kurumsal süreçlere kadar çok geniş bir yelpazede iletişim etkinliğini gerçekleştirmektedir. Bireylerin toplumsal yapıyı var edebilmesi ve yaşamlarını sürdürebilmeleri iletişime gereksinimi doğurmaktadır. Bu çerçevede iletişim tüm işlerin gerçekleştirilmesine olanak tanıyan ileti aktarımı olarak görülmektedir. Ancak ileti paylaşımı tek başına bireyin sosyal bir varlık olmasını açıklamaktan uzaktır. Bu noktada çift yönlü iletişim sayesinde gerçekleşebilecek olan etkileşime ihtiyaç duyulmaktadır. Etkileşim sayesinde bireyler, “içinde yaşadıkları topluma uyum sağlama süreci” olarak ifade edilen sosyalleşmeyi gerçekleştirebilmektedirler.

Bazı durumlarda bireylerin iletişimlerini gerçekleştirmelerine engel olan birtakım sebepler ortaya çıkabilmektedir. Bu sebeplere genel olarak iletişim engelleri adı verilmektedir. İletişim engelleri iletişim sürecini olumsuz etkileyen ve ileti aktarımının önüne geçen unsurlar olarak ifade edilebilmektedir. İletişim engelleri, sağlıklı iletişim kurulabilmesinin en önemli bozucu etkisi olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle başarılı iletişimin olabilmesi için iletişim engellerinin ortadan kaldırılması gereklidir.

Bahsi geçen iletişim engellerinden biri iletişim kaygısıdır. İletişim kaygısı, kişinin kurmayı planladığı ya da kurduğu iletişim sürecinde duyumsadığı endişe, korku, gerginlik hali olarak tanımlanır. Bu olumsuzluklar dolayısıyla yaşanan kaygı sebebiyle birey o anda sıkıntı çeker, iletişim anında aldığı ya da gönderdiği mesajlardan emin olamaz ve sonunda iletişimin başarısı azalır. Bu nedenle iletişim kaygısı, ortadan kaldırılması gereken negatif durumları anlatmaktadır.

Sağlıklı iletişimin gerçekleştirilebilmesi için iletişim kaygısını tamamen ortadan kaldırmak ya da en aza indirmek için kullanılacak yöntemlerden biri muziplik/takılma olabilmektedir. Muziplik/takılma hakkında literatürde yapılan tanımlar incelendiğinde kavramın çatışmaları çözmek için yaratıcı davranmak ve şaka yapmak biçiminde gerçekleştirilen ve sosyalleşmeyi sağlayan bir davranış biçimi anlamına geldiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu yönüyle bakıldığında muziplik/takılma, iletişim kaygısını azaltıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Azalan kaygı bireyin çevresi ile olan iletişiminde olumlu gelişmeler sağlayacaktır. Bu gelişmelerden biri de okul başarısıdır. Genel manada kaygısı ve bununla bağlantılı olarak iletişim kaygısı az olan bireylerin, öğrenim ortamlarındaki iletişimlerinde ve okul başarısında, kaygı düzeyi yüksek olan bireylere oranla daha iyi bir durumda olması beklenebilir.

Son derece önemli olan iletişim kaygısı bireyin günlük yaşamında pek çok alanı etkilemektedir. Bu alanlar arasında muziplik/takılma ve okul başarısı gibi alanlar da yer almaktadır. İletişim kaygısı, muziplik/takılma ve okul başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesine ilişkin ülkemizde herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma da bu eksikliği gidermek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu açıklamalar çerçevesinde bu çalışma üniversite öğrencilerinin iletişim kaygıları ve muziplik/takılma ile okul başarısı arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda kuramsal çerçevede iletişim kaygısı, muziplik/takılma kavramları ele alınmıştır. Ardından çalışmanın uygulama kısmında sayılan kavramlar ile öğrencilerin okul başarısı arasındaki ilişkinin durumu, elde edilen araştırma bulguları ışığında açıklanmıştır. Araştırmada “İletişim kaygısı ve muziplik/takılma ile okul başarısı arasındaki ilişkinin durumunun ne olduğu?” ana sorunsalı oluşturmaktadır.

İletişim Kaygısı

İletişim kaygısı kavramını ortaya koyabilmek genel anlamda kaygı kavramını açıklamakla mümkündür. Köknel’e göre (2005: 133) kaygı kavramı, kişinin yapısında ve gelişmesinde önemli bir etken olan duygulanım ve coşku durumlarıyla birlikte ortaya çıkan ve onlara eşlik eden belirtiler çerçevesinde kendini gösteren süreçlere verilen genel isimdir. İnsanın içten ve dıştan gelen uyarımlarla yeni bir durum ortaya çıkarır. Kaygı nedeniyle kan basıncı, kalp atışı, solunum sayısı artar. Ağız kurur, titreme ve terleme olur. Bunlar kaygının fizyolojik işaretleridir. Köknel’in tanımında geçen durumlar nedeniyle bireyin normal davranışlarında birtakım aksamalar meydana gelir. Bu durum da bireyin olması gerekenden farklı tavırlar sergilemesine sebep olur.

Kaygı sebebiyle yaşanan bu anormal durum kişinin kurduğu iletişimde ortaya çıkarsa iletişim kaygısı adı verilen durum kendini gösterir. Diğer bir deyişle, birey arkadaşlarıyla veya bir grup ile konuşurken çeşitli zorluklar yaşayabilir. Bu, bilgi eksikliğinden, kaygıdan, sunumdan veya kişinin tecrübesizliğinden kaynaklanabilir.

Bu durumlarda ortaya çıkan kaygı çeşidi Çakmak (2014: 41) tarafından iletişim kaygısı olarak ifade edilmektedir. Yazara göre iletişim kaygısı, bireyin diğer kişi veya kişilerle iletişim sürecinde iken hissettiği endişe, korku ve gergin olma hali olarak tanımlanabilir. Kişi genellikle iletişimden kaygı duyuyorsa, o anda sıkıntı çekmektedir. İletişim sürecinde mesajlardan emin olmamaktadır.

Bir diğer tanımda ise iletişim kaygısı, “günümüzde aşırı enformasyon yüküne maruz kalan izler kitlede, anladığı ile anlaması gerektiğini düşündüğü enformasyon arasında sürekli genişleyen uçurumun yarattığı kaygı, bireyin, bir başka kişi veya kişilerle ya gerçek, ya da olası iletişimden kaynaklanan kaygıdır” şeklinde de açıklanmaktadır (Mutlu, 2012: 153-156). Bir başka ifadeyle iletişim kaygısı bireyin diğerleriyle iletişim halindeyken yaşadığı bireysel korku ve endişe seviyesini ifade etmektedir (McCroskey, 1977).

İletişim kaygısına en yakın olan ve zaman zaman iletişim kaygısının yerine de kullanılan bir kavram da sosyal kaygıdır. Sosyal kaygı Yeniçıktı tarafından (2010: 25) “insan hayatının akışını ve duygu durumunu derinden etkileyen gündelik hayatın gerekliliklerini kâbusa dönüştüren, sosyal ortamlarda açığa çıkan bir korku, kaygı duygusu” olarak tanımlanmıştır. Bu yönüyle özellikle bireylerin çevresiyle iletişim kurarken, onlar tarafından alay edilme, küçük düşme, eleştirilme endişesi ve korkusunu ifade etmektedir.

Konuyla bağlantılı literatür incelendiğinde iletişim kaygısı ile ilgili bazı araştırmaların varlığı görülmektedir. Bunlardan biri Rosemary (2010) tarafından Teksas eyaletinde 46 kişiye uygulanmıştır. Araştırmada Kişisel İletişim Kaygısı Ölçeği (Personal Report of Communication Apprehension -PRCA-24) kullanılmıştır. Araştırmaya katılanlardan elde edilen kaygı düzeyleri ise katılımcıların % 3,1'inin yüksek düzey, % 44,8'inin orta düzey ve % 52,1'inin ise düşük düzey iletişim kaygısına sahip olduğunu göstermektedir. İletişim kaygısı ile ilgili yapılan bir diğer araştırmada ise McCroskey ve arkadaşları (1977) iletişim kaygısı ve özsaygı arasında yüksek oranda ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Pitt ve arkadaşları (1999) iletişim kaygısı ve satış personelinin performans algısı arasında düşük düzeyde ters yönde bir ilişkinin varlığını ortaya koymuşlardır. Mustapha ve arkadaşlarının (2010) yaptığı araştırmada da yüksek seviyede iletişim kaygısına sahip öğrencilerin bu kaygılarının azaltılmasında grup tartışmalarının önemi vurgulanmıştır.

Muziplik/Takılma

Muziplik/takılma kavramı mizah kavramının bir unsurudur. Mizah ise; komik, eğlendiren, hareket veya ifade, insanların hoşça vakit geçirmesine katkıda bulunan her şey, gülmeyi oluşturan nesne olarak tanımlanmaktadır. Mizah duygusu, hayatın komik ve anlamsız taraflarına ilişkin değerlendirme yetisidir. İyi bir mizah için yaratıcı düşünceye sahip olmak gerekmektedir. Mizah sözlü ve yazılı olarak ikiye ayrılır. Sözlü mizah en eski zamanlarda da bulunmaktadır. Yazılı mizah ise çağ ile paralel olarak gelişim gösterirken görsel mizah ürünleri ise resim, heykel, karikatür ve grafik sanatlarının içinde barındığı çağın aynası olmaktadır (Yardımcı, 2010).

Muziplik/takılma ile ilgili çeşitli araştırmacıların birtakım görüşleri bulunmaktadır. Bu görüşlerden birine göre, insanlar, çatışmaları çözmek, şaka yapmak, yaratıcı davranmak ve sosyalleşmek için birbirlerine takılmaktadırlar. İfadenin içeriği ve sunuş ile muziplik/takılma zaman zaman insanları aşağılayan, taciz edici ve yıkıcı olabilir (Keltner vd., 2001). Horowitz tarafından dile getirilen diğer bir görüşe göre ise muziplik/takılma, insanların birbirlerine zaman zaman rahatsız edici bir şekilde seslenmesi ve söz söylemesidir, zorbalık değildir (2004). Zorbalık tehdit ve zarar verme ve ileri derecede rahatsız etmedir. Diğer bir ifadeyle muziplik/takılma şaka, saldırganlık, mizah ve belirsizlik bileşenlerini kullanarak bir kişiye yöneltilen kişisel iletişim aracıdır (Shapiro, 1991).

Muziplik/takılma zaman zaman aşırı boyutlara ulaşarak zorbalık haline dönüşebilmektedir. Bu nedenle araştırmacıların görüşlerinde muziplik/takılmanın zorbalık olmadığı yönünde açıklamalara yer verilmektedir. Çünkü Dicioccio'nun da bahsettiği gibi (2001) günümüz toplumu kişilerarası şiddetle rahatsız edilmektedir. Tüm kültürlerle bakıldığında bu durum görülebilir. Gençler yabancılara, ailelerine, arkadaşlarına ve yakınları karşı agresif eğilimler ve şiddet göstermektedir. Çok sayıda silahlı okul baskını kanıtıyla, şiddet olayları düşük kendine güven, duygusal güvensizlik ve aşırı alay etme ve muzipliğe sahip kişilerin özellikleridir. Bundan dolayı bireyler arasındaki muziplik ve daha ilerisi olan alayın daha iyi anlaşılması ve kontrol edilmesi gerekmektedir.

Tanımlardan anlaşılacağı gibi muziplik/takılma kavramı, bireyin sergileyeceği tavırların içine mizah ögesi katarak kurduğu iletişimde rahatlama biçimini ifade etmektedir. Ancak bu süreç aşırıya kaçtığına saldırganca tavırların ortaya çıktığı söylenebilir. Bu durum da iletişim sürecini ve kişilerarası ilişkileri bozucu bir etkiye yol açabilir. Bu noktadan hareketle denilebilir ki; iletişimin zarar görmemesi için muziplik/takılma eyleminin bazı sınırlar içerisinde, aşırıya kaçmadan gerçekleşmesi önemli bir konudur.

İletişim Kaygısı-Muziplik/Takılma ile Okul Başarısı İlişkisi

İletişim kaygısı bireyin günlük faaliyetlerini etkileyen, bireyi tavır ve davranışlarında sınırlayan ya da yönlendiren bir kavramdır. Bireyin çevresi ile iletişimde iletişim kaygısı belirleyici rol oynamaktadır. Bu belirleyicilik hem okul ortamındaki birey üzerinde, hem de okul ve diğer sosyal yaşam alanlarında muziplik/takılma davranışı üzerinde etkisini göstermektedir.

Bu doğrultuda düşünüldüğünde okul ortamında kaygıya sahip olan bireylerin öğrenme davranışlarının kaygıdan etkilendiği söylenebilir. Kaygı nedeniyle öğrenmede bazı güçlükler çıkabilmekte bu da öğrencilerin okul başarısını etkilemektedir.

Konuya bu perspektiften bakıldığında, kaygının öğrenme üzerine etkisi ve aralarındaki ilişki incelendiğinde, çok düşük ve yüksek kaygının öğrenmeyi zorlaştırdığı, orta düzey bir kaygı durumunun öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve öğrenmeye destek verdiği söylenebilir. Buna karşıt biçimde aşırı kaygı öğrencinin heyecanının artmasına ve paniklemesine neden olurken, düşük kaygı öğrenciyi tembelleğe ve isteksizliğe itmektedir (Engin vd., 2009).

Kaygının, öğrenme üzerine sahip olduğu etki nedeniyle öğrencilerin okul başarısını pozitif ya da negatif biçimde değiştirdiği söylenebilir. Ancak okul başarısını etkileyen tek kavramın kaygı olması beklenemez. Bununla birlikte okul başarısını etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunlar genel olarak aile, psikolojik faktörler, fiziksel ortam ve öğrencinin fizyolojik durumu şeklinde ele alınabilir. Bunlardan aile, çocuğun dünyaya gelişinden itibaren onun bakımından ve eğitiminden sorumlu ilk kurumdur. Ailenin çocuğa karşı davranış ve tutumları, aile üyelerinin çocuklarına verdiği değer, aile ortamındaki iletişim ve kullanılan kelimeler çocukların okuldaki başarılarını önemli oranda etkilemektedir (Engin, Özen, & Bayoğlu, 2009). Dam'a göre (2008) Anne-baba-çocuk ilişkisinin sağlıklı ve uyumlu olması onlar arasındaki ilişki ve iletişimin çok iyi ilerlemesine zemin hazırlamaktadır. Öğrencilerin, davranışlarını ve başarılarını etkileyen en önemli faktörler olarak; anne-babanın kendileriyle yeterince iletişim kuramaması, çocukların güçlerinin üzerinde beklentilerinin olması, başkalarıyla kıyaslanma, ilgisizlik, eşler arasında tartışma ve kavgalar, huzursuz aile ortamı, boşanma, aile bireylerinden birinin ölümü, hastalıklar, fakirlik, uygun çalışma ortamının bulunmayışı vb. sayılabilir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi kaygı bireyin günlük tüm aktivitelerini etkilemektedir. Bu nedenle, kaygının okul başarısı üzerindeki etkisine ek olarak, bireylerin akademik başarı ve kişilikleri üzerine de birtakım etkileri olmaktadır. Bu konu hakkında Sığı

ve Gürbüz (2011) üniversite öğrencileri üzerinde akademik başarı ve kişilik ilişkisi ile ilgili bir araştırma yapmışlardır. Araştırmada kişinin sorumluluk ve açıklık faktörlerinin akademik başarı ile olumlu yönde ilişkisi olduğu, fakat dışa dönüklük, uyumluluk ve duygusal dengenin akademik başarıya anlamlı derecede katkısı olmadığı sonucuna varmışlardır. Ayrıca Tural tarafından yapılan bir başka araştırmada (2002) öğrencilerin sosyo ekonomik geçmişine bakıldığında özellikle öğrenci başına harcama ile okul başarısı arasında doğrudan ilişki bulunmadığı sonucuna da ulaşılmıştır.

Yüksek ve düşük kaygının öğrenme ve okul başarısı üzerindeki negatif etkiye sahip olması gibi, çatışmaları çözmek, şaka yapmak, yaratıcı davranmak anlamlarına da gelen muziplik/takılma üzerine de negatif etkilere sahip olduğu söylenebilir. Kaygı sahibi olan bireylerin normal davranışların dışında bazı davranışlar sergilemesi onların problem çözmekten çok problem kaynağı olmalarına, yaratıcı davranmaktan çok taklitçiliğe, şaka yapmaktan çok içe dönük olmalarına sebep olacaktır.

Aşağıda öğrencilerin iletişim kaygısı, muziplik/takılmanın okul başarısı üzerine etkisini ölçmek amacıyla üniversite öğrencileri üzerine gerçekleştirilmiş çalışma ile yukarıdaki açıklanan kavramlar irdelenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma, öğrencilerin iletişim kaygısı, muziplik/takılma ile okul başarısı arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla Aksaray Üniversitesi Aksaray Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Özel Güvenlik ve Koruma ile Turizm ve Otel İşletmeciliği Programları'nda öğrenim gören 222 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiş, çalışmada anket formunu oluşturmak için iki ölçek kullanılmıştır. Bunlardan ilki, yabancı literatürde sık kullanıma sahip olan; 1982 yılında McCroskey tarafından kullanılan ve Çakmak (2014: 104) tarafından İngilizce'den Türkçe'ye geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılarak uyarlanan ve güvenilirlik katsayısı 0,85 olan İletişim Kaygısı Ölçeği'dir (Personal Report of Communication Apprehension PRCA-24).

Bahse konu ölçeğin bir puanlama sistemi vardır. Bu puanlama şu şekilde elde edilmektedir: Kesinlikle katılıyorum= 1 puan, katılıyorum= 2 puan, kararsızım=3 puan, katılmıyorum=4 puan, kesinlikle katılmıyorum=5 puan. Toplam puan aşağıdaki şekilde elde edilmektedir (McCroskey vd., 1985):

$$\text{Grup} = 18 - (1) + (2) - (3) + (4) - (5) + (6)$$

$$\text{Toplantı} = 18 - (7) + (8) + (9) - (10) - (11) + (12)$$

$$\text{Bireylerarası} = 18 - (13) + (14) - (15) + (16) + (17) - (18)$$

$$\text{Genel} = 18 + (19) - (20) + (21) - (22) + (23) - (24)$$

Bu ölçek ile düşük, orta ve yüksek düzey iletişim kaygıları ortaya konulabilmektedir. Buna göre grup, toplantı, bireyler arası ve genel iletişim kaygısı puanlarının düşük, orta ve yüksek puanlama türleri aşağıdaki şekilde verilmektedir (McCroskey, 1982):

Kaygı düzeylerine bakıldığında toplam 24 ve 51 puan (puan <51 ise) arasında olanlar düşük düzey, 51 ve 80 arasında puana sahip olanlar orta düzey, 81 ve 120 (puan > 80 ise) arasında puana sahip olanlar ise yüksek düzey iletişim kaygısına sahiptir. Ayrıca iletişim kaygısının toplantı alt boyutu resmi ortamlardaki iletişimi kastederek diğer alt boyutlardan ayrılmaktadır.

İletişim kaygısı ölçeği orijinali olan PRCA-24 ölçeğinden Türkçeye geçerlik güvenilirlik çalışması yapılarak adaptasyonu sağlanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda iletişim kaygısı ölçeği grup iletişimi, toplantı iletişimi, bireylerarası iletişim ve genel iletişim olarak dört temel gruplandırma yapılmıştır (Çakmak, 2014: 104).

Araştırmada kullanılan ikinci ölçek ise Dicioccio (2001; 198) tarafından geliştirilen muziplik ölçeğidir. Ölçek muziplik davranışlarının ölçülmesi ve zorbalık davranışlarından ayrılmasını ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Bu çalışmada da muziplik davranışlarını ölçmek amacıyla faydalanılmıştır.

Bulgular

Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama iletişim kaygısının okul başarısı üzerindeki etkisinin araştırılması iken, ikinci aşama ise muziplik/takılma eğilimlerinin okul başarısı üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır. Bu kapsamda araştırma için yapılan ankete Aksaray Üniversitesi Aksaray Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda var olan programlar kümeler haline getirilmiştir. Küme örnekleme yöntemine (Aziz, 2015: 53) uygun bir biçimde Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Özel Güvenlik ve Koruma ile Turizm ve Otel İşletmeciliği Programları'nda olan birinci sınıf öğrencileri katılmış ve araştırmaya uygun olarak iki aşamalı bir anket uygulama süreci takip edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin Okul başarısı olarak "2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi Ağırlıklı Not Ortalaması" esas alınmıştır. Aynı araştırmanın bir sonraki yıl aynı öğrenciler üzerinde tekrar yapılması düşünülmektedir. Böylelikle elde edilen sonuçların da karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmada elde edilen verilere ait analiz için SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon analizi, gruplar arasındaki farklılığı belirlemek için parametrik test varsayımları yerine gelmediğinde Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Ayrıca ankete verilen cevapların tutarlılığını ölçmek için Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin araştırma kapsamındaki ilgili özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Araştırmaya 222 öğrenci katılmıştır. Bunların; %50'si (111) kadın, %50'si (111) erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerden; %32,4'ü (72) Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, %25,7'si (57) Halkla İlişkiler ve Tanıtım, %23,4'ü (52) Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, %10,4'ü (23) Özel Güvenlik ve Koruma ve % 8,1'i (18) Turizm ve Otel İşletmeciliği bölümlerinde eğitim almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Özelliklerine İlişkin Bulgular

Özellikler		n	%
Cinsiyet	<i>Kadın</i>	111	50
	<i>Erkek</i>	111	50
Bölüm*	<i>OGK</i>	23	10,4
	<i>MVU</i>	52	23,4
	<i>BYY</i>	72	32,4
	<i>Hİ</i>	57	25,7
	<i>TO</i>	18	8,1
Okul Başarısı**	Başarısız	1	0,5
	Zayıf	3	1,4
	Orta	17	7,7
	Ortanın Üstü	46	20,7
	İyi	56	25,2
	Çok İyi	57	25,7
	Mükemmel	35	15,8
	Üstün Başarı	7	3,2
TOPLAM		222	100

*BYY: Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Hİ: Halkla İlişkiler ve Tanıtım, MVU: Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, ÖGK: Özel Güvenlik ve Koruma, TO: Turizm ve Otel İşletmeciliği.
** Üstün Başarı (3,51 - 4), Mükemmel (3,01 - 3,50), Çok İyi (2,51 - 3,00), İyi (2,01 - 2,50), Ortanın Üstü (1,51 - 2,00), Orta (1,01 - 1,50), Zayıf (0,51-1,00), Başarısız (0 - 0,50)

Öğrencilerin okul başarıları incelendiğinde; % 0,5'i (1) başarısız, % 1,4'ü (3) zayıf, %7,7'si (17) orta, % 20,7'si (46) ortanın üstü, %25,2'si (56) iyi, % 25,7'si (57) çok iyi, %15,8'i (35) mükemmel, %3,2'si (7) üstün başarı derecelerine sahip oldukları görülmektedir.

Araştırma kapsamında aşağıdaki problemlere yanıt aranacaktır:

- 1.İletişim kaygısının okul başarıları üzerindeki etkisi nedir?
- 2.Muziplik/Takılmanın okul başarıları üzerindeki etkisi nedir?

Problemlerin araştırılmasında hangi testin kullanılacağına karar vermek için öncelikle normallik testi yapılması gerekmektedir. Normallik testi için yapılan Shapiro Wilks Testi sonuçları Tablo 2' de verilmiştir.

H₀: Veriler normal dağılıma uygun bir şekilde dağılmıştır.

H₁: Veriler normal dağılıma uygun bir şekilde dağılmamıştır.

Tablo 2: Gruplar için Shapiro Wilks Testi Sonuçları

	p değeri
İletişim Kaygısı	0,000
<u>İletişim Kaygısı Alt Grupları</u>	
Grup İletişim Kaygısı	0,004
Toplantı İletişim Kaygısı	0,000
Bireylerarası İletişim Kaygısı	0,000
Genel İletişim Kaygısı	0,000
Muziplik/Takılma	0,000

Verilerin normal dağılımına ilişkin yapılan Shapiro Wilks testi sonucu iletişim kaygısı ve alt grupları, muziplik/takılma $p < 0,05$ olarak bulunmuştur. Bu sonuçlarına göre H_0 hipotezi reddedilerek verilerin normal dağılıma sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle verilerin değerlendirilmesinde nonparametrik testlerden Kruskal Wallis testi uygulanacaktır.

Muziplik/Takılmanın Okul Başarısı Üzerindeki Etkisinin Araştırılması

Anketin ilk aşaması olan Muziplik/takılma ile ilgili değerlendirme soruları 18 maddeden oluşmaktadır. Verilen cevapların güvenilirlik katsayısı 0,85'dir. Bu aşamada ölçeğin puanlanması "1 = Hemen hemen hiç doğru değil, 2 = Nadiren doğru, 3 = Bazen doğru, 4 = Çoğunlukla doğru, 5 = Hemen hemen her zaman doğru" olarak belirlenmiştir.

H_0 : Okul başarısı dikkate alındığında muziplik/takılma arasındaki ilişki anlamsızdır.

H_1 : Okul başarısı dikkate alındığında muziplik/takılma arasındaki ilişki anlamlıdır.

Tablo 3: Muziplik/Takılmanın Okul Başarısı Üzerindeki Etkisine İlişkin Değerler

	Okul Başarısı	n	Sıra Ort.	p -değeri
Muziplik/Takılma	<i>Başarısız</i>	1	16,50	0,450
	<i>Zayıf</i>	3	78,17	
	<i>Orta</i>	17	121,38	
	<i>Ortanın Üstü</i>	46	118,96	
	<i>İyi</i>	56	116,33	
	<i>Çok İyi</i>	57	111,66	
	<i>Mükemmel</i>	35	100,14	
	<i>Üstün Başarı</i>	7	83,21	

Tablo 3’te yer alan muziplik/takılmanın okul başarısı üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılan Kruskal-Wallis test sonuçlarına göre $p=0,450 > 0,05$ olarak bulunmuştur. Bu durumda H_0 hipotezi kabul edilir. Okul başarısı ile muziplik/takılmanın ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Yani Muziplik/Takılmanın okul başarısı üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

İletişim Kaygısının Okul Başarısı Üzerindeki Etkisinin Araştırılması

İkinci aşama olan iletişim kaygısına yönelik değerlendirme sorularına verilen cevaplara göre ölçeğin bu çalışmadaki güvenilirlik katsayısı 0,35’dir. Bu aşamada ölçekte her katılımcının toplam puanı üzerinde iletişim kaygısının düşük, orta ve yüksek olup olmadığı değerlendirilmesi yapılmaktadır. Toplam 24 maddeden oluşan bu ölçekte, “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum” şeklinde beşli Likert ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin özgün formu grup iletişim kaygısı (1.2.3.4.5 ve 6. sorular), toplantı iletişim kaygısı (7.8.9.10.11 ve 12. sorular), bireylerarası iletişim kaygısı (13.14.15.16.17 ve 18. sorular) ve genel iletişim kaygısı (19.20.21.22.23 ve 24. sorular) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ayrıca ölçeğin puanlanması şu şekilde elde edilmektedir: “Kesinlikle katılıyorum= 1 puan, katılıyorum= 2 puan, kararsızım=3 puan, katılmıyorum=4 puan, kesinlikle katılmıyorum=5 puan” olarak belirlenmiştir.

Kaygı düzeylerine bakıldığında toplam 24 ve 51 (puan <51 ise) arasında olanlar düşük iletişim kaygısına sahiptir. 51 ve 80 arasında puana sahip olanlar orta düzey iletişim kaygısına sahiptir. 81 ve 120 (puan > 80 ise) arasında puana sahip olanlar ise yüksek düzey iletişim kaygısına sahiptir. Buna ilişkin sonuçlar tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin İletişim Kaygısı Seviyelerine İlişkin Değerler

İletişim Kaygısı Durum	Sayı (n)	Yüzde
Düşük Düzey İletişim Kaygısı	3	1,4
Orta Düzey İletişim Kaygısı	202	91,0
Yüksek Düzey İletişim Kaygısı	17	7,7
Toplam	222	100,0

Çalışma kapsamında öğrencilerin %1,4'ü (3) düşük düzey iletişim kaygısına, % 91'i (202) orta düzey iletişim kaygısına ve %7,7'si (17) yüksek düzey iletişim kaygısına sahiptir. Bu duruma göre iletişim kaygısının okul başarısı üzerindeki etkisini incelenecektir.

H_0 : Okul başarısı dikkate alındığında iletişim kaygısı arasındaki ilişki anlamsızdır.

H_1 : Okul başarısı dikkate alındığında iletişim kaygısı arasındaki ilişki anlamlıdır.

Tablo 5: İletişim Kaygısının Okul Başarısı Üzerindeki Etkisine İlişkin Değerler

	Okul Başarısı	n	Sıra Ort.	p -değeri
İletişim Kaygısı	<i>Başarısız</i>	1	95,50	0,632
	<i>Zayıf</i>	3	77,33	
	<i>Orta</i>	17	126,68	
	<i>Ortanın Üstü</i>	46	105,68	
	<i>İyi</i>	56	104,43	
	<i>Çok İyi</i>	57	123,74	
	<i>Mükemmel</i>	35	106,33	
	<i>Üstün Başarı</i>	7	112,57	

Kruskal-Wallis test sonuçlarına göre $p=0,564 > 0,05$ olarak bulunmuştur. Bu durumda H_0 hipotezi kabul edilir. Okul başarısı ile iletişim kaygısı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Yani iletişim kaygısının okul başarısı üzerinde etkisi yoktur.

İletişim Kaygısının Alt Gruplarının Okul Başarısı Üzerindeki Etkisinin Araştırılması

Öğrencilerin iletişim kaygılarını dört alt grupta incelenmiştir. Bu alt gruplara ilişkin öğrencilerin iletişim kaygı düzeylerine bakıldığında toplam 6 ve 12 (puan <13 ise) arasında olanlar düşük, 13 ve 24 arasında puana sahip olanlar orta, 24 ve 30 (puan > 23 ise) arasında puana sahip olanlar ise yüksek düzey iletişim kaygısına sahiptir. Buna ilişkin sonuçlar tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin İletişim Kaygısının Alt Gruplarının Seviyelerine İlişkin Değerler

İletişim Kaygısı Alt Gruplar	İletişim Düzeyi	Sayı(n)	Yüzde
Grup İletişim Kaygısı	<i>Düşük</i>	20	9
	<i>Orta</i>	190	85,6
	<i>Yüksek</i>	12	5,4
Toplantı İletişim Kaygısı	<i>Düşük</i>	5	2,3
	<i>Orta</i>	212	95,5
	<i>Yüksek</i>	5	2,3
Bireylerarası İletişim Kaygısı	<i>Düşük</i>	6	2,7
	<i>Orta</i>	210	94,6
	<i>Yüksek</i>	6	2,7
Genel İletişim Kaygısı	<i>Düşük</i>	9	4,1
	<i>Orta</i>	209	94,1
	<i>Yüksek</i>	4	1,8
Toplam		222	100

Tablo 6’dan elde edilen verilere göre öğrencilerin iletişim kaygılarına ilişkin alt grupların incelenmesi sonucunda; % 9’u (20) düşük, % 85,6’sı (196) orta, % 5,4’ü (12) yüksek düzeyde grup iletişim kaygısına sahiptir. Katılımcıların % 2,3’ü (5) düşük, % 95,5’i (212) orta, % 2,3’ü (5) yüksek düzeyde toplantı iletişim kaygısına sahiptir. Yine öğrencilerin % 2,7’si (6) düşük, % 94,6 (210) orta, % 2,7’si (6) yüksek düzeyde bireylerarası iletişim kaygısına sahiptir. Bununla birlikte % 4,1’i (9) düşük, % 94,1’i (209) orta, % 1,8’i (4) yüksek düzeyde genel iletişim kaygısına sahiptir.

Bu durumda iletişim kaygısına ait dört alt grubun okul başarısı üzerindeki etkisi aşağıda incelenmiştir.

H_0 : Okul başarısı dikkate alındığında iletişim kaygısının alt grupları arasındaki ilişki anlamsızdır.

H_1 : Okul başarısı dikkate alındığında iletişim kaygısının alt grupları arasındaki ilişki anlamlıdır.

Tablo 7: İletişim Kaygısının Alt Gruplarının Okul Başarısı Üzerindeki Etkisine İlişkin Değerler

	Okul Başarısı	n	Sıra Ort.	<i>p</i> -değeri
Grup İletişim Kaygısı	<i>Başarısız</i>	1	92,00	0,123
	<i>Zayıf</i>	3	60,33	
	<i>Orta</i>	17	122,26	
	<i>Ortanın Üstü</i>	46	121,15	
	<i>İyi</i>	56	93,66	
	<i>Çok İyi</i>	57	126,05	
	<i>Mükemmel</i>	35	105,64	
	<i>Üstün Başarı</i>	7	100,14	
Toplantı İletişim Kaygısı	<i>Başarısız</i>	1	69,50	0,649
	<i>Zayıf</i>	3	72,67	
	<i>Orta</i>	17	125,71	
	<i>Ortanın Üstü</i>	46	103,62	
	<i>İyi</i>	56	114,61	
	<i>Çok İyi</i>	57	118,09	
	<i>Mükemmel</i>	35	101,11	
	<i>Üstün Başarı</i>	7	124,86	
Bireylerarası İletişim Kaygısı	<i>Başarısız</i>	1	44,00	0,882
	<i>Zayıf</i>	3	95,00	
	<i>Orta</i>	17	113,62	
	<i>Ortanın Üstü</i>	46	102,68	
	<i>İyi</i>	56	116,13	
	<i>Çok İyi</i>	57	111,00	
	<i>Mükemmel</i>	35	116,36	
	<i>Üstün Başarı</i>	7	123,79	

Genel İletişim Kaygısı	<i>Başarısız</i>	1	195,50	0,779
	<i>Zayıf</i>	3	88,17	
	<i>Orta</i>	17	108,50	
	<i>Ortanın Üstü</i>	46	103,76	
	<i>İyi</i>	56	108,75	
	<i>Çok İyi</i>	57	119,86	
	<i>Mükemmel</i>	35	113,84	
	<i>Üstün Başarı</i>	7	109,86	

İletişim Kaygısı alt gruplarına ilişkin yapılan Kruskal-Wallis test sonuçlarına göre tüm gruplar için $p > 0,05$ olarak bulunmuştur. Bu durumda H_0 hipotezi kabul edilir. Okul başarısı ile grup iletişim kaygısı, toplantı iletişim kaygısı, bireylerarası iletişim kaygısı ve genel iletişim kaygısı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Yani iletişim kaygısının alt gruplarının okul başarısı üzerinde etkisi söz konusu değildir.

Değişkenler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırma kapsamında incelenen değişkenler arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Korelasyon katsayılarına ilişkin değerler tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Araştırma Kapsamında İncelenen Değişkenler Arasındaki İlişki

	OB	İK	GRİK	TİK	BİK	GİK	MT
OB	1						
İK	0,012	1					
GRİK	0,012	0,636**	1				
TİK	-0,013	0,665**	0,190**	1			
BİK	0,021	0,620**	0,068	0,330**	1		
GİK	0,011	0,633**	0,149*	0,254**	0,312**	1	
MT	-0,078	0,039	-0,031	0,012	0,086	0,055	1

(OB: Okul Başarısı, İK: İletişim Kaygısı, GRİK: Grup İletişim Kaygısı, TİK: Toplantı İletişim Kaygısı, BİK: Bireylerarası İletişim Kaygısı, GİK: Genel İletişim Kaygısı, MT: Muziplik/Takılma)
*Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlı (2-yönlü).

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı (2-yönlü).

Elde edilen Pearson Korelasyon katsayılarına bakarak iletişim kaygısı ve buna ait alt gruplar (grup, toplantı, bireylerarası, genel) iletişim kaygıları ve muziplik/takılma ile okul başarısı arasında pozitif/negatif ve anlamlı bir ilişki olmadığı söylenemez.

Buna karşın iletişim kaygısı ve buna ait alt grupların pozitif ve anlamlı ilişkilerinin bulunduğu açıkça görülmektedir. Örneğin; genel iletişim kaygısı ile buna ait alt gruplardan biri olan bireylerarası iletişim kaygısı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,620$ $p<0,01$).

Ancak muziplik/takılma ile okul başarısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı gibi iletişim kaygısı ve alt grupları arasında da anlamlı bir ilişki yoktur. Örneğin; iletişim kaygısı ve muziplik/takılma arasındaki ilişkiye ait Pearson Korelasyon katsayısı oldukça düşük hesaplanmış ve 0,039 olarak bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Öğrencilerin okul başarısını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri arasında, öğrencinin ailesinin sosyo-ekonomik durumu, yaşadığı çevre, daha önce aldığı eğitimin yoğunluğu, okulun fizik ortamı ve eğitimciler gibi faktörler yer almaktadır. Bunun yanı sıra öğrencinin başarısını etkileyen diğer faktörler ise öğrencinin sahip olduğu kişisel özellikleridir. Bu araştırmada öğrencinin kişisel özelliklerinden iletişim kaygısı ve muziplik ele alınmıştır.

Öğrenci okul hayatında zaman zaman kaygı çekmekte ve çeşitli durumlara göre de muziplik yapmaktadır. Öğrencinin okuldaki en önemli hedeflerinden biri okulu iyi bir başarı ile bitirmektir. Bu araştırmada bu durum üzerinde etkili olan iletişim kaygısı, muziplik ve okul başarısı arasındaki ilişki ölçülmüştür. Araştırma verileri 2014-2015 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında Aksaray Üniversitesi Aksaray Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden elde edilmiştir. Araştırmaya 111 erkek ve 111 kadın olmak üzere 222 öğrenci katılmıştır.

Yılmaz ve arkadaşlarının 2014 yılında “Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin Belirlenmesi: Bir Örnek Çalışma” adlı araştırmalarında ve Dursun ve Karagün’ün 2012 yılında “Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi...” adlı araştırmalarında üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyi ve okul başarısı arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmadığı gibi bu araştırmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre iletişim kaygısının kuramsal kısımda sayılan alt grupları ile okul başarısı arasında anlamlı bir ilişki olsa da genel olarak iletişim kaygısı ile okul başarısı arasında ilişki olmadığı saptanmıştır.

Ayrıca elde edilen veriler doğrultusunda kaygı ve muziplik/takılma gibi olumsuz kriterler ile okul başarısı arasında herhangi bir ilişki görülmemiştir.

Araştırma bulgularından görüldüğü gibi öğrencilerin okul başarısını olumsuz biçimde etkileyen temel faktörler iletişim kaygısı ve muziplik/takılma değildir. Buna karşın öğrencilerin okul başarısını olumsuz biçimde etkileyen temel faktörler; iş bulma imkanları, aile bağları, psikolojik faktörler, fiziksel ortam ve öğrencinin fiziksel durumu şeklinde sıralanabilir.

Bundan sonraki araştırmalar için bu araştırmada kullanılan denek sayısının ve örneklem grubunun farklılaştırılarak araştırılması farklı bulgular elde edilebilmesi açısından önerilebilir. Ayrıca bu araştırma aynı örneklem grubu temel alınarak bir sonraki yıl tekrar edilip, veriler arası karşılaştırmalar yapılabilir. Bu karşılaştırmalar ile öğrencilerin okul ortamında iletişim kaygısı, muziplik/takılma ve okul başarısı arasında ilişkinin durumunda meydana gelebilecek değişiklikler tespit edilebilir.

Sözlükte (tr.wiktionary.org/wiki/muziplik) “takılgnlık, yaramazlık” gibi anlamlara gelen muziplik/takılma bireyin günlük iletişimlerinde ve çevresi ile olan ahenginde, sosyalleşmesinde önemli faktörler arasında yer almaktadır. Muziplik/takılma kavramı anlam bakımından hem nüktedanlık, şakacılık gibi bireyin diğerleri ile iyi ilişkiler kurmasına yol açabilecek, okul başarısını iyi yönde etkileyebilecek pozitif algılamalara sahip olduğu, hem de yaramazlık manasıyla bireyin diğerleri ile ilişkilerini ve okul başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek negatif algılamalara da yol açabilecek bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle muziplik/takılma kavramına anlamsal çerçeveden bakıldığında takılgnlık boyutu ile okul başarısını pozitif, yaramazlık boyutu ile bakıldığında ise okul başarısını negatif yönde etkilediği söylenebilir. Dolayısıyla kavramın pozitif ve negatif iki boyutunun olduğunu gözden kaçırmamak yerinde olacaktır.

Farklı araştırmacıların gerçekleştireceği araştırmalar için bu araştırmada kullanılan denek sayısının ve örneklem grubunun değiştirilerek çalışılması, farklı bulgular elde edilebilmesi açısından önerilebilir. Ayrıca bu araştırmanın aynı örneklem grubu temel alınarak bir sonraki yıl tekrar edilip, veriler arası karşılaştırmalar yapılarak çalışmanın daha kapsamlı hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu karşılaştırmalar ile öğrencilerin okul ortamında iletişim kaygısı, muziplik/takılma ve okul başarısı arasında ilişkinin durumunda meydana gelebilecek değişikliklerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle değişkenler arasındaki ilişkinin daha belirgin biçimde ortaya çıkarılması ve literatüre katkı sağlanması da planlanmaktadır.

Kaynaklar

Bıçakçı, İ. (2002). *İletişim ve Halkla İlişkiler*, (5 b.). İstanbul: MediaCat.

Cüceloğlu, D. (2001). *Yeniden İnsan İnsana*, (26 b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çakmak, V. (2014). “İletişim Kaygısının Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Olan Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Örnek Olay İncelemesi”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Keltner, D., Capps, L., Kring A. M., Young R. C. and Heerey, E. A. (2001). Just Teasing: A Conceptual Analysis and Empirical Review. *Psychological Bulletin*, 229-248.

Dam, H. (2008). “Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü. *Hitit Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.

Degner, R. K. (2010). "Prevalence of Communication Apprehension at a Community College". *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, 5(6), 1833-1882.

Dicioccio, R. L. (2001). "The Development and Validation of the Teasing Communication Scale". Island: Kent State University.

Dursun, S., ve Karagün, E., (2012) "Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 93-112.

Engin, A. O., Özen, Ş. ve Bayoğlu, V. (2009). "Öğrencilerin Okul Öğrenme Başarılarını Etkileyen Bazı Temel Değişkenler". *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Journal of the Institute of Social Sciences*(3), 125-156.

J.P. Shapiro, Baumeister, R. F. and Kessler J. W. (1991). "A Three Component Model of Children's Teasing: Aggression, Humor, And Ambiguity". *Journal of Social and Clinical Psychology*, 10, 459-472.

Horowitz, J. A., Vessey, J. A., Carlson, K. L., Bradley J. F., Montoya C, McCullough, B. and David, J. (2004). "Teasing and Bullying Experiences Of Middle School Students". *J Am Psychiatr Nurses Assoc.*, 10(4), 165-172.

Köknel, Ö. (2005). *Kaygıdan Mutluluğa*, (17 b.). İstanbul: Altın Kitaplar.

McCroskey, J. (1982). *The An Introduction to Rhetorical Communication* (4 b.). Englewood Cliff: Prentice Hall.

McCroskey, J., Daly J.A., Richmond, V.P., Falcone, R.L. (1977) "Studies of The Relationship Between Communication Apprehension and Self-Esteem" *Humon Communication Research*, Cilt: 3, Sayı: 3, Bahar (269-277).

Mustapha, W.Z.W., Ismail, N. and Singh, D.S.R., (2010) "Els Students Communication

Apprehension And Their Choice of Communicative Activities", *Ajtlhe*, 2 (1), January (22-29).

Mutlu, E. (2012). *İletişim Sözlüğü*. Sofos Yayınları.

Pitt, L.F., Berthon, P.R. ve Robson, M.J. (1999), "Communication Apprehension and Perceptions of Salesperson Performance: A Multinational Perspective", *Journal of Managerial Psychology*, 15,1. (69-87).

Raeder, L. (2004). "The Relationships Between Communication Apprehension, Demographic Factors, and Achievement of Hight School Students". USA: Kansas State University.

Sığrı, Ü. ve Gürbüz, S. (2011) "Akademik Başarı ve Kişilik İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 1, Mayıs 2011, 30-48.

Tural, N. K. (2002). “Öğrenci Başarısında Etkili Okul Değişkenleri ve Eğitimde Verimlilik”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 39-54.

Yardımcı, İ. (2010). “Mizah Kavramı ve Sanattaki Yeri”. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 1-41.

Yeniçifti, N. T. (2010). “Halkla İlişkiler Sürecinde Sosyal Kaygı Düzeylerinin Sosyal Sorumluluk Projeleri ile Giderilmesi”. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, İ.A., Dursun, S., Güngör Güzeler, E. ve Pektaş, K., (2014) Üniversite

Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin Belirlenmesi: Bir Örnek Çalışma, *Electronic Journal of Vocational Colleges*- Cilt: 4, Sayı: 4, Aralık. Sayfalar 16-26.